

27-2019 Schriftelijke vragen D66 fractie over Burgerpanel Afvalscheiding.

Betreft: Schriftelijke vragen over Burgerpanel Afvalscheiding

Uit raadsmededeling 75-2019 van 21 mei 2019 heeft onze fractie het volgende mogen vernemen:

“Omdat wij na het succes van omgekeerd inzamelen nu vooruitkijken naar de doelen voor 2025 (maximaal 30 kg restafval per persoon en 90% hergebruik - ook onderdeel van het ontwikkelproces Visie 2025 van de gemeente), leek het ons een goed idee om hieraan deel te nemen. Wat ook meespeelde is dat we de bewoners met deze infoquête de gelegenheid boden om aan te geven hoe zij het systeem dat erop gericht is meer afval te scheiden, ervaren. Er waren voor de gemeente geen kosten aan verbonden, alleen inzet en tijd.

...

Uit de resultaten blijkt dat het scheidingsgedrag 6% (testgroep Aalten) tot 10% (testgroep Dinxperlo) verbeterd is. Hoewel niet statistisch significant, is het wel een sterke aanwijzing dat deze manier van gedragsbeïnvloeding een positief effect heeft”

De D66-fractie heeft de volgende vragen aan het college:

- 1) Ziet het college gezien de positieve resultaten van dit onderzoek en het vervolgonderzoek naar de beleving bij onze inwoners mogelijkheden om dit systeem verder te optimaliseren om eerder dan 2025 aan de landelijke eisen te voldoen?
- 2) Gezien Aalten in de landelijke kopgroep zit op het gebied van afvalscheiding, wij daar trots op mogen zijn en andere gemeenten van onze aanpak mogelijk kunnen leren, is het college bereid om de Aaltense ervaringen te delen in de daarvoor bestemde landelijke media, bijvoorbeeld de VNG?

Graag zien wij beantwoording middels een raadsmededeling tegemoet.

Raadsmededeling - Openbaar

Nummer : 75-2019
Datum : 21 mei 2019
B&W datum : 14 mei 2019
Beh. Ambtenaar : J. ten Klooster
Portefeuillehouder : M.J. Veldhuizen
Onderwerp : Pilot infoquête afvalscheiding

Aanleiding:

Eind vorig jaar is in samenwerking met Rijkswaterstaat de pilot infoquête afvalscheiding gedaan. Het idee erachter is dat deelnemers door het invullen van een slimme vragenlijst - de zogeheten infoquête – invullen, hun afval (nog) beter gaan scheiden. Nu de resultaten bekend zijn, en Rijkswaterstaat deze heeft gepubliceerd (zie bijlage), willen wij u hierover informeren.

Inhoud Mededeling:

Achtergrond infoquête

Vorig jaar heeft Rijkswaterstaat gevraagd mee te doen aan deze pilot. Vanuit gedragskennis was het vermoeden dat een slimme enquête invloed kan hebben op het scheidingsgedrag van de geënquêteerden; de mensen die hem invullen zijn dan even intensief bezig met het onderwerp en krijgen vaak nieuwe informatie aangereikt die het scheidingsgedrag kan motiveren en stimuleren. Het invloedseffect was echter nooit gemeten.

Beweegredenen om mee te doen

Omdat wij na het succes van omgekeerd inzamelen nu vooruitkijken naar de doelen voor 2025 (maximaal 30 kg restafval per persoon en 90% hergebruik - ook onderdeel van het ontwikkelproces Visie 2025 van de gemeente), leek het ons een goed idee om hieraan deel te nemen. Wat ook meespeelde is dat we de bewoners met deze infoquête de gelegenheid boden om aan te geven hoe zij het systeem dat erop gericht is meer afval te scheiden, ervaren. Er waren voor de gemeente geen kosten aan verbonden, alleen inzet en tijd.

Opzet van de infoquête

Zowel in Aalten als in Dinxperlo is een groep van elk ruim 100 huishoudens geselecteerd - de testgroep - die per groep allemaal gebruikmaken van dezelfde ondergrondse restafvalcontainer. Dit om door de inhoud van deze container bij het legen te wegen, het effect te kunnen meten. Om te corrigeren voor eventuele seizoens-, vakantie- en weersinvloeden, is bij beide geselecteerde testgroepen een controlegroep gezocht met een vergelijkbare samenstelling van huishoudens.

Uitvoering van de infoquête

Vervolgens zijn de bewoners van de testgroep uitgenodigd om anoniem de slimme digitale vragenlijst in te vullen. Daarvoor en erna is het gewicht van de restafvalcontainer maandenlang bij elke lediging geregistreerd, evenals die van de controlegroep. Ongeveer 6 weken nadat de vragenlijst ingevuld kon worden hebben alle huishoudens als beloning een presentje gekregen (zeepje gemaakt van koffieprut en sinaasappelschillen), vergezeld van een hartelijke bedankbrief.

Het resultaat

Uit de resultaten blijkt dat het scheidingsgedrag 6% (testgroep Aalten) tot 10% (testgroep Dinxperlo) verbeterd is. Hoewel niet statistisch significant, is het wel een sterke aanwijzing dat deze manier van gedragsbeïnvloeding een positief effect heeft.

De volgende stukken zijn voor u bijgevoegd:

- *Artikel infoquête in GRAM, het afvalvakblad van de NVRD*
- *De vragen met respons van de infoquête*

EERSTE RESULTATEN PILOT INFOQUÊTE AFVALSCHEIDING VEELBELOVEND NUTTIGE INFO ÈN BETERE AFVALSCHEIDING

TEKST ADDIE WEENK

De gebruikte infoquête is in het programma VANG-HHA ontwikkeld in samenwerking met gedragsbureau Dijksterhuis en Van Baaren. De gedachte is dat je met slimme vragen het denken en gedrag van mensen kunt beïnvloeden. Slimme vragen kunnen bijvoorbeeld informatie geven over het nut van afvalscheiding of de openingstijden van de milieustraat. Ook kun je er gedrags-technieken mee toepassen, zoals commitment, self-persuasion en alter casting. Inmiddels zijn vele gemeentelijke beleidsmedewerkers afval bekend met deze technieken door deelname aan de VANG-HHA training 'Gedragsbeïnvloeding'.

PILOT

In beide kernen, Aalten en Dinxperlo, zijn twee ondergrondse restafvalcontainers gekozen in vergelijkbare buurten. Bij een van de twee restafvalcontainers, de testlocatie, is de infoquête uitgezet onder de groep mensen die de betreffende container gebruikt. De andere restafvalcontainer fungeerde als controlelocatie. Van zowel testlocaties als controlelocaties worden de containers gewogen bij lediging. Met dank aan ROVA die al jaren al haar verzamelcontainers weegt bij lediging. Daardoor was bij aanvang van de pilot ook al een goede nulmeting voorhanden.

Regisseur van de pilot was de Aaltense beleidsmedewerker Jan ten Klooster. Samen met Rijkswaterstaat heeft hij de infoquête klaargezet op de website van de gemeente en de brieven met het enquêteverzoek gemaakt en verstuurd op 26 oktober 2018. Na circa anderhalve week is een herinnering verstuurd. Medio december is een dankbrief gestuurd, vergezeld van een stukje zeep, gemaakt van koffiedik. Deze brief was gericht aan alle deelnemers van de testlocaties; door de anonieme enquête was niet bekend wie wel en wie niet had deelgenomen. Daarom was de eindbrief zo opgesteld dat enerzijds de deelnemers aan de enquête zich bedankt en beloond voelden en anderzijds de niet-deelnemers met het zeepje werden aangemoedigd tot goede afvalscheiding.

RESULTATEN

Op voorhand waren de verwachtingen gespannen; heeft deze enquête effect bij een gemeente die al erg goed presteert? In de tabel is echter te zien dat de resultaten veelbelovend zijn: er lijkt een effect van 6 tot 10% minder restafval op te treden.

Na de enquête zijn de wegingen van circa drie maanden meegenomen. Het aantal metingen maakt dat de effecten nog niet statistisch significant genoemd kunnen worden. Als we echter wel uitgaan van een positief effect, dan kan het mogelijk nog veel groter zijn bij een hogere respons op de enquête of in een gemeente waar de scheidingsresultaten nog flink kunnen worden verbeterd. Ook is interessant wat het effect is als je de enquête deur-aan-deur afneemt i.p.v. via internet. En dan hebben we het nog niet over de nuttige informatie die de enquête oplevert voor de gemeente. Al met al dus volop aanleiding voor verdere proeven. Wie meldt zich aan? ↔

Eén van de testlocaties

Locatie	#aansl.	#deeln. enquête	Gewicht restafval per dag VOOR enquête	Gewicht restafval per dag NA enquête	Effect, minder restafval
Aalten-test	117	54	25	23,6	6%
Aalten-controle	100	Nvt	26,8	26,5	1%
Dinxperlo-test	140	33	34,3	30,9	10%
Dinxperlo-controle	140	Nvt	31,1	31,2	-1%

Resultaten enquête over afval scheiden (87 reacties)

22-11-2018

- Waar woont u? (87 reacties)
 1. Ik woon in Aalten (62,1%)
 2. Ik woon in Dinxperlo (37,9%)
- We vragen eerst graag naar uw mening. Er is geen fout antwoord mogelijk. Vindt u het milieu en duurzaamheid belangrijk? (87 reacties)
 1. Ja, heel erg belangrijk (40,2%)
 2. Ja, erg belangrijk (37,9%)
 3. Ja, belangrijk (21,8%)
 4. Nee, niet belangrijk (0%)
- Vindt u het belangrijk dat we ons afval zoveel mogelijk recyclen tot nieuwe grondstoffen zodat we het niet hoeven te verbranden? (87 reacties)
 1. Ja, heel erg belangrijk (59,8%)
 2. Ja, erg belangrijk (27,6%)
 3. Ja, belangrijk (12,6%)
 4. Nee, niet belangrijk (0%)
- In de gemeente Aalten scheiden we veel afval zoals papier en karton, GFT en etenswaren, verpakkingen (plastic, metaal en drinkpakken), glas, textiel, elektronische apparaten en batterijen. Scheidt u ook wel eens afval? (87 reacties)
 1. Ja, ik scheid zoveel mogelijk (57,5%)
 2. Ja, ik scheid alles (42,5%)
 3. Ja, ik scheid soms (0%)
 4. Nee, maar dat wil ik wel gaan doen (0%)
 5. Nee en dat wil ik ook niet (0%)
- Plastic verpakkingen, Metaal verpakkingen en Drinkpakken (PMD) kunnen we recyclen tot nieuwe producten. Veel inwoners van de gemeente Aalten scheiden daarom dit afval. Doet u dat ook? (49 reacties)
 1. Ja, ik scheid zoveel mogelijk (63,3%)
 2. Ja, ik scheid alles (36,7%)
 3. Ja, ik scheid soms (0%)
 4. Nee, maar dat wil ik wel gaan doen (0%)
 5. Nee en dat wil ik ook niet (0%)
- Van GFT en etensresten maken we compost en biogas. Dit gebruiken we voor het verbeteren van de bodem en om groene energie op te wekken. Veel inwoners van de gemeente Aalten scheiden daarom dit afval. Doet u dat ook? (32 reacties)
 1. Ja, ik scheid zoveel mogelijk (71,9%)
 2. Ja, ik scheid alles (21,9%)
 3. Ja, ik scheid soms (6,3%)
 4. Nee, maar dat wil ik wel gaan doen (0%)
 5. Nee en dat wil ik ook niet (0%)
- Verwacht u meer afval te kunnen scheiden dan u nu doet? (24 reacties)
 1. Ja, ik kan meer afval scheiden (50%)
 2. Nee, ik kan niet meer afval scheiden (50%)
- U heeft aangegeven dat u al afval scheidt of dat u afval scheiden belangrijk vindt. Wat goed! Welke twee argumenten om afval te scheiden zijn voor u het belangrijkste? (19 reacties)
 - We missen waar we met groot afval naar toe moeten; kringloop komt het niet meer ophalen; niet iedereen heeft een auto + aanhangwagen. Doorgaan zoals het nu gaat, dan loopt de boel vast.
 - Ik vind het heel belangrijk dat gescheiden aan bied.
 - Goed voor milieu en portemonnee
 - Beter voor milieu
 - Omdat we zuinig op onze wereld moeten zijn

- Voor het milieu
 - Duurzaamheid en recyclen
 - Gezondere toekomst voor mens en natuur
 - Milieu en bewustwording hoeveel afval we produceren
 - Recycling van afval vind ik het allerbelangrijkste. Wel stelt het mij teleur dat het gescheiden afval toch vaak verbrand wordt i.p.v. gerecycled!! Dit demotiveert!!
 - Scheiden belangrijk
 - De natuur en de toekomst van de kinderen
 - Besparen op hulpbronnen en minder vervuiling van het milieu.
 - Milieuvriendelijk leven
 - Milieu en kosten
 - Proberen optimaal hergebruik maken van afval, minder schadelijk afval verwerken
 - Milieu en duurzaamheid. Waarom nieuwe producten produceren als je ook met minder energie en minder afval iets kan hergebruiken
 - Om het milieu zoveel mogelijk tegemoet te komen en om producten zoveel mogelijk te recyclen.
 - Beter voor de natuur en bewustwording van hoe we met afval omgaan.
- Welke van de onderstaande tips vindt u nuttig? (23 reacties)
 1. Bekijk wanneer welk soort afval bij u wordt opgehaald op <http://afvalkalender.rova.nl/login.xhtml> (18x, 78,3%)
 2. Bekijk welk soort afval in welke bak hoort in de gemeente Aalten. Zo zorgt u voor een waardevolle afvalstroom. www.rova.nl/inwoners/pagina/61/wat-hoort-waar (13x, 56,5%)
 3. Breng groot en klein grofvuil naar afvalbrengpunten Aalbers (Aalten) of Te Grotenhuis (Dinxperlo). Kijk voor meer informatie op www.aalten.nl/grofvuil (10x, 43,5%)
 4. Gooi uw eierschalen bij het GFT en etensresten. Alle etensresten mogen namelijk bij het GFT, zelfs als eten gebakken of gekookt is. (9x, 39,1%)
 5. Gebruik de grote afvalbak in huis niet voor restafval maar voor Plastic verpakkingen, Metaal verpakkingen en Drinkpakken. Het restafval kunt u kwijt in een klein afvalbakje. (9x, 39,1%)
 6. Gooi vanaf nu uw koffiefilters met koffie in de bak voor GFT en etensresten. De filters zijn namelijk afbreekbaar tot compost. (9x, 39,1%)
 7. Kijk op de site van Milieucentraal hoe u afval kunt verminderen: <https://www.milieucentraal.nl/minder-afval/afval-verminderen/> (9x, 39,1%)
 8. Motiveer uw burens om ook afval te scheiden. Samen bereiken we meer! (2x, 8,7%)
 - U heeft aangegeven dat u al afval scheidt, wat goed! Ga vooral zo door. Het liefst willen we dat iedereen afval scheidt. Wat zijn voor u de twee belangrijkste argumenten die u zou noemen om uw burens te motiveren om ook afval te scheiden? (50 reacties)
 - De burens kunnen zelf wel denken; niet iedereen is al dement. Bij fa. Aalbers is alles duurder. In het dorp missen wij de grijze afvalcontainer; in de buurtschappen hebben ze deze wel. De gemeente Aalten is wel goedkoop, maar voor de rest mogen de inwoners het zelf duur betalen. Is dat democratie?
 - Het milieu en kosten besparen.
 - Wil de aarde blijven bestaan zullen we met scheiden moeten doorgaan.
 - Belangrijk voor het milieu
 - Houd de wereld leefbaar, begin bij jezelf. Grondstoffen zijn eindig en willen we in de toekomst leven zoals we nu doen dan moet ons gedrag beslist veranderen. Zoals de afvalscheiding nu in Aalten geregeld is scheelt het gewoon in je eigen portemonnee wanneer je de afvalstoffen goed scheidt.
 - Verzuip niet in jouw eigen rotzooi en bespaar op het verwijderen van die rotzooi
 - Duurzaamheid
 - Afval scheiden bespaart veel grondstoffen, die ook in de toekomst voor handen moeten blijven. Heel veel mensen denken, dat het geen zin heeft, omdat het uiteindelijk toch weer bij elkaar komt, maar dat is niet zo.
 - Zoveel mogelijk recyclen voor een beter milieu
 - Het milieu te sparen, en bovendien de afvalverwerkingskosten
 - Voor de toekomst en daling van de kosten
 - Denk aan de toekomst. Denk aan je kinderen.
 - Milieu en bewustwording van verspilling

- Minder afval en hergebruik
 - Bij scheiden van het afval is het makkelijker en goedkoper om verschillende soorten weer opnieuw te verwerken.
 - Ik hoef mijn burens niet te motiveren.
 - Milieu
 - Ons milieu – de afvalberg
 - Scheelt een hoop kosten
 - Die doen dat ook al
 - Milieu, kosten
 - Voor het milieu, de toekomst!
 - Beter voor milieu en financieel
 - Mijn burens scheiden ook
 - Voor de toekomst
 - Hergebruik grondstoffen en verminderen restafval
 - Beter voor milieu en kostenbesparend
 - Ik zie dat zij het al doen, alleen weet ik niet hoe streng, maar ik vind dat hun eigen verantwoordelijkheid en ga niet preken. Hun leefstijl verander je toch niet...
 - Voor het behoud van de aarde voor ons en ons nageslacht
 - Beter voor het milieu
 - Goedkoper, beter voor het milieu
 - Is goed voor het milieu
 - Onze burens scheiden ook
 - Mijn kleinkind moet straks ook kunnen leven.
 - Milieu, natuur
 - Milieu en hergebruik
 - Beste voor het milieu
 - Het milieuaspect hergebruik
 - Duurzaamheid
 - Ze doen het al
 - Dat dit belangrijk is voor ons milieu/leefomgeving
 - Voor een beter milieu
 - Voor een beter milieu en minder kosten door minder grijs afval
 - Een leefbaar land – ook in de toekomst
 - Afval scheiden draagt bij aan een beter/gezonder klimaat/wereld voor nu en in de toekomst
 - Milieu en besparing
 - Voor de leefbaarheid ook van ons nageslacht
 - Om de wereld leefbaar te houden en zo min mogelijk de grondstoffen uit te putten.
 - Om de wereld leefbaar te houden voor onze (klein)kinderen!
 - Het is een kleine moeite. Het afval is makkelijker te verwerken en goedkoper.
- Welke van de onderstaande tips vindt u nuttig? (56 reacties)
 1. Bekijk welk soort afval in welke bak hoort in de gemeente Aalten. Zo zorgt u voor een waardevolle afvalstroom. www.rova.nl/inwoners/pagina/61/wat-hoort-waar (41x, 73,2%)
 2. Gooi uw eierschalen bij het GFT en etensresten. Alle etensresten mogen namelijk bij het GFT, zelfs als eten gebakken of gekookt is. (30x, 53,6%)
 3. Kijk op de site van Milieuentraal hoe u afval kunt verminderen: <https://www.milieuentraal.nl/minder-afval/afval-verminderen/> (23x, 41,1%)
 4. Gooi vanaf nu uw koffiefilters met koffie in de bak voor GFT en etensresten. De filters zijn namelijk afbreekbaar tot compost. (23x, 41,1%)
 5. Gebruik de grote afvalbak in huis niet voor restafval maar voor Plastic verpakkingen, Metaal verpakkingen en Drinkpakken. Het restafval kunt u kwijt in een klein afvalbakje. (22x, 39,3%)
 6. Breng groot en klein grofvuil naar afvalbrengpunten Aalbers (Aalten) of Te Grotenhuis (Dinxperlo). Kijk voor meer informatie op www.aalten.nl/grofvuil (18x, 32,1%)
 7. Motiveer uw burens om ook afval te scheiden. Samen bereiken we meer! (17x, 30,4%)
 - U heeft aangegeven nog geen afval te scheiden. Wat fijn dat u wel de moeite neemt om deze vragenlijst in te vullen. We vinden namelijk uw mening erg belangrijk. Wat zouden wij als

gemeente nog meer kunnen doen om afval scheiden voor u makkelijker te maken? (0 reacties)

- Bedankt voor uw input. Veel andere inwoners van de gemeente Aalten scheiden wel hun afval. Wat zouden hun twee belangrijkste argumenten kunnen zijn om afval te scheiden? (0 reacties)
- Welke van de onderstaande tips vindt u nuttig? (0 reacties)

Raadsmededeling - Openbaar

Nummer : 105-2019
Datum : 10 juli 2019
B&W datum :
Beh. Ambtenaar : J. ten Klooster
Portefeuillehouder : M.J. Veldhuizen
Onderwerp : Beantwoording vragen 27-2019 D66-fractie over raadsmededeling
Burgerpanel Afvalscheiding

Aanleiding:

Aanleiding voor de vragen van de D66-fractie (27-2019) is de raadsmededeling 75-2019 van 21 mei jl. Daarin werd vooruitkijkend op de doelen voor 2025 het positieve resultaat van de onlangs gehouden infoquête meegedeeld. De fractie van D66 vraagt:

1. of het college mogelijkheden ziet om het systeem van gedragsbeïnvloeding verder te optimaliseren om zo eerder dan 2025 te voldoen aan de landelijke doelen, en
2. of het college bereid is hun ervaringen te delen in de daarvoor bestemde landelijke media.

Inhoud Mededeling:

Ad 1.

Hoewel Aalten met gemiddeld 47 kg restafval per inwoner per jaar en een hergebruikspercentage van 84% tot de koplopers in Nederland behoort, is de stap naar 30 kg restafval p.i.p.j. (nog) niet realistisch. We verlenen onze inwoners tegen een zeer lage afvalstoffenheffing veel service op het scheiden van herbruikbare en niet-bruikbare componenten in het afval. Desondanks blijft een aantal inwoners nog steeds relatief veel restafval aanbieden. Ook met het systeem van gedragsbeïnvloeding zal de benodigde 36% reductie (van 47 naar 30 kg) vooralsnog niet haalbaar zijn.

Vooraf bewoners in het buitengebied (met nog een grijze container), bieden gemiddeld veel meer restafval aan dan de bewoners binnen de bebouwde kom, die gebruikmaken van ondergrondse verzamelcontainers. Het verlagen van de inzamelfrequentie van eens per twee weken naar eens per maand heeft samen met de herinvoering van de gft-container weliswaar geleid tot minder restafval, maar de verhouding buiten – binnen de bebouwde kom is met 94 kg tegen 37 kg per inwoner nog steeds behoorlijk scheef. Samen met ROVA gaan we de komende tijd kijken of we daar een aanpak voor kunnen vinden.

Verder worden er momenteel nog veel niet-recyclebare verpakkingen op de markt gebracht. Om dat aan te pakken heeft staatssecretaris Van Veldhoven samen 75 partijen, waaronder een groot aantal plastic producerende en toepassende bedrijven het zogeheten Plastic Pact NL ondertekend. Daarin staan afspraken om de milieudruk van plastics te verbeteren en de circulariteit te bevorderen. Het doel is om uiterlijk in 2025:

- alle op de markt gebrachte plastics 100% recyclebaar te doen zijn;
- zo min mogelijk plastic op de markt te brengen;
- voldoende sorteercapaciteit te hebben en
- alle eenmalig te gebruiken verpakkingen een zo hoog mogelijk percentage gerecycled materiaal te laten bevatten.

Door deze maatregelen kunnen consumenten die nu nog opgescheept worden met verpakkingen die noodgedwongen bij het restafval moeten, straks nog meer afval scheiden.

Ad 2

Zoals bijgevoegd bij raadsmededeling 75-2019 is er in het afvalvakblad GRAM (van mei 2019) al een uitgebreid artikel verschenen over aanpak en de resultaten van de infoquête.

Verder is er over de manier waarop wij in Aalten de inzameling van huishoudelijk afval hebben georganiseerd en de daaruit voortkomende positieve resultaten en lage kosten eind vorig jaar een presentatie gehouden op een bijeenkomst van de VANG (Van Afval Naar Grondstof; het Kennisplatform huishoudelijk afval).

Onze aanpak is echter niet zonder meer in alle gemeenten toepasbaar. Elke gemeente heeft namelijk haar eigen vertrekpunt. Daar sluit 'Aaltense aanpak' die overigens veel bewondering oogst, niet altijd op aan.